

EĞİTİMDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNE DUYARLI EĞİTİM POLİTİKALARI VE MEVZUATI-1

Eğitimde Toplumsal Cinsiyet
Eşitliğinin Geliştirilmesi
Teknik Destek Projesi

Mevzuatı bilmek önemlidir, çünkü...

Eğitim mevzuatı toplumsal cinsiyet eşitliği açısından önemlidir ve toplumsal cinsiyet eşitliğine katkıda bulunabilir, çünkü...

MEVZUAT NELERDEN OLUŞUYOR?

Mevzuat: Yürürlükteki hukuk kurallarının bütünü

- **Anayasa**
- **Kanun**
- **Kanun Hükmünde Kararname**
- **Tüzük**
- **Yönetmelik**
- **Tebliğ**
- **Yönerge**
- **Genelge**

POLİTİKA BELGELERİ

MEB 2015-2019 Stratejik Planı

Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi

Mesleki ve Teknik Eğitimde Strateji Belgesi

Millî Eğitim Kalite Çerçevesi

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı

Ulusal Öğretmen Strateji Belgesi

MEB Bütçe Sunuşu

MEB Strateji ve Eylem Planları

Orta Vadeli Mali Plan

Ulusal Çocuk Hakları Stratejisi ve Eylem Planı

Çocuk Koruma Hizmetlerinde Koordinasyon Strateji Belgesi

Kalkınma Planları

Hükümet Programları

POLİTİKA VE MEVZUAT İLİŞKİSİ

HİPOTETİK ÖRNEK

POLİTİKA

MEVZUAT

Politika Hedefi: Okula devam oranlarının artırılması ve özürsüz devamsızlığın minimum düzeye düşürülmesi.

Alt Politika Önerisi: Devamsızlıkla mücadele politikaları ve uygulamaları toplumsal cinsiyet konusu açısından daha güçlü biçimde ele alınmalı ve gözden geçirilmelidir.

Şartlı Eğitim Yardımı Mevzuatı
Aile Eğitimleri İçeriğine İlişkin Mevz.
Şiddetle Mücadele Mevzuatı
.....

Alt Politika Önerisi: E-Okul sistemi ve E-Rehberlik Modülü mevcut durumdan daha etkin biçimde, devamsızlık ve devamsızlık nedenlerinin izlenmesi ve müdahaleler geliştirilmesinde kullanılmalıdır

E-Okul Mevz.
Rehberlik Hizmetleri Mevz.
Kişisel Verilerin Korunması. Mevz.
Çocuk Koruma Mevz.
Denetim Mevz.
.....

NEDEN POLİTİKA VE MEVZUAT ANALİZİ YAPILIR?

- Uyumsuzlukları gidermek
- Kendi içinde ve diğer mevzuat metinleriyle uyumlulaştırmak
- Sadeleştirmek (mesela: Orta Öğretim Kurumları Yönetmeliği)
- Mevcut mevzuatın gideremediği yeni sorunları gidermek
- Uygulamadaki aksaklıklara çözüm getirmek
- İhtiyaçlara yanıt vermek
- Kişi/Grupların haklarını kullanabilmelerini sağlamak
- Eşitsizlikleri gidermek
- Uluslararası yükümlülükleri yerine getirmek
- Salt eleştirmek için değil;** gelişme alanlarını görmek ve göstermek, güçlü yanlarımızın farkına varmak

Politika ve Mevzuat Analizinin TCE Açısından Değerlendirilmesinin Konuları

Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Okul Standartlarının Konu Alanları !

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNE DUYARLI EĞİTİM ORTAMI

(E01) Sınıf İçi Uygulamalar, Derslik ve Lab Kullanımı, Performans için Destek, Derse Katılım, Okulda/Derslerde İş Bölümü

(E02+E03) Eğitim Materyallerinin Hazırlanması ve İncelenmesi İlişkin, Eğitim-Öğretim Programlarının Oluşturulması ve Uygulanması; Öğrenci Performansının Ölçme-Değ ve Bunların Paylaşılması

(E04) Öğrencilerin Ders-Dışı Etkinlikleri (Yarışma, Spor, Sanat, Kültürel vb. her türlü faaliyet)

(E05+E06+E07) Eğitim Ortamında dil, iletişim, tutum

(E08+E09) Rehberlik Hizmetlerinin Planlanması ve Uygulanması, Şiddet, Zorbalık ve Tacize İlişkin TCE Temelli Planlama ve Uygulama

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNE DUYARLI OKUL YÖNETİMİ

(OY1+OY2+OY3+OY4) Personelin TCE temelli Eğitimi: Duyarlılık, Farkındalık Çalışmalarının Yapılmasına İlişkin Planlama ve Uygulama, TCE Temelli Uygulamaların Planlanması, Hayata Geçirilmesi, Kolaylaştırıcı Ortam Sağlanması

(OY5+OY6+OY7) Okul yönetiminde TCE temelli katılım, görevlendirme, sorumluluk dağılımı ve genel olarak okul yönetiminde TCE temelli tutum, yaklaşım, dil

(E07+OY8) Okul/Öğretmenlerin Veliler/Ailelerle İlişkilerinde TCE temelli dil, tutum ve uygulamalar, ailelerin duyarlılık/farkındalıklarının artırılması, ailelere yönelik tutumlarda TCE açısından eşitlikçi ve bilgilendirici bir tutum alınması

(OY9+OY10) Okulun (bina, bahçe ve çevresinin) TCE ile ilgili acil ve riskli durumlara ilişkin hazırbulunuşluğu, müdahale kapasitesi, mekânsal güvenlik konularında farkındalık ve düzenlemeler

Politika ve Mevzuat Analizi Neye Dayanarak Yapılır: Analizin Referansları ve Dayanakları Nelerdir?

Uluslararası Sözleşmeler

İyi Örnekler (Akademik, Pratik, Ulusal, Uluslararası)

Politika ve Mevzuat Analizi Neye Dayanarak Yapılır: Analizin Referansları ve Dayanakları Nelerdir?

Sözleşmeler iç hukuk bakımından ülkeleri (ve dolayısıyla ülkemizi) bağlayıcı niteliktedir.

Aynı zamanda, küresel toplumun bilgi birikimini gösteren ve geniş ölçekte kabul edilen metinlerdir.

İÇ HUKUKU BAĞLAR NİTELİKTE ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER

- BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
- BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi
- CEDAW (Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi)
- Çocuk Haklarına Dair Sözleşme
- İstanbul Sözleşmesi (Kadına Karşı Şiddetin ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi)

İyi Örnekler/Uygulamalar/Kampanyalar

*Binyıl Bildirisi Binyıl Kalkınma Hedefleri
Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi
UNESCO Herkes İçin Eğitim*

Tavsiye Kararları

Avrupa Konseyi 2007/13 sayılı tavsiye kararı

ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER VE İYİ ÖRNEKLER

Üzerinde fikir birliğine varılmış anlayış, değerler (değer yargıları değil, değerler), insan hakları, kadın hakları, çocuk hakları, eğitim hakkı, sağlık hakkı vb. konularında “ölçütleri” oluşturmaktadır.

Bu ölçütleri kullanarak ulusal mevzuat ve politikalarımızı gözden geçirmekteyiz.

TCE Analiz Ölçütleri

- 1) Genel Eşitlik**
- 2) Fiili Eşitlik**
- 3) Toplumsal Cinsiyeti Ana Akımlaştırmak**

1) Genel Eşitlik

Eşit haklara sahip olup, eşit muamele görmek. Bireylerin fiziki ve kişisel özelliklerine göre haklara sahip olmak bakımından ayırım yapmayı yasaklar. Hem uluslararası sözleşmeler hem anayasalar tarafından garanti altına alınır.

Örnek: Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir.

(TC Anayasa, Madde 10)

2) Fiili Eşitlik

Hakları etkili olarak kullanabilmek ve bu hakları yaşama geçirebilmek için sağlanması gerekenler. Sonuçları itibariyle somut, görülebilir, ölçülebilir eşitlik.

Örnek: CEDAW Geçici önlemler veya pozitif ayrımcılık gibi uygulamalar

Kadınlar ve erkekler arasında fiili eşitliği sağlama sürecini hızlandırmaya yönelik geçici özel önlemlerin Taraf Devletlerce benimsenmesi, hâlihazırdaki Sözleşme’de tanımlandığı şekliyle ayrımcılık olarak değerlendirilmeyecek, ancak bu yolla eşitsiz veya ayrı standartların kalıcılığı gibi bir duruma da izin verilmeyecektir; fırsat ve muamele eşitliği sağlandığında, bu önlemlere de son verilecektir.

3) Toplumsal Cinsiyeti Ana Akımlaştırmak

Toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinin bütün ana akım politikaların planlama, yapım ve uygulama süreçlerine dâhil edilmesi

Politika döngülerinin her aşamasında toplumsal cinsiyete duyarlı izleme, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin yapılması

Örnek: Ders programlarında toplumsal cinsiyet eşitliğine yer verilmesine ilişkin düzenlemeler

ANALİZ ÖLÇÜTLERİ ÇALIŞMASI

	G E	F E	T C A
1. İlköğretimin tüm çocuklar için ücretsiz ve zorunlu olması	X		
2. Kız çocuklarının okula gönderilmesi karşılığında aileye verilen şartlı eğitim yardımının erkek öğrencilerin okula gönderilmesine verilenden daha yüksek bir meblağda olması		X	
3. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme planlaması ve kamu harcaması			X
4. Okullarda kullanılacak öğretim materyalleri ve ders kitapları için oluşturulacak standartlar arasında toplumsal cinsiyet eşitliğine yer verilmesine ilişkin düzenlemeler			X
5. Kız ve erkek öğrencilere eşit eğitim hakkı veren düzenlemeler	X		

ANALİZ ÖLÇÜTLERİ ÇALIŞMASI

	G E	F E	T C A
6. Hayat Boyu Öğrenme hizmetleri çerçevesinde verilen eğitim-öğretim ve okuma-yazma kursu gibi hizmetlerde eğitim-öğretim hakkını hiç ya da gereği gibi kullanamamış kadınlara öncelik tanınması		X	
7. Kamu politikaları belirlenirken kadın ve erkek üzerindeki olası etkileri ve kadınlar ve erkeklerin bu politikadan eşit biçimde yararlanıp yararlanamayacağını göz önüne alınması			X
8. İlköğretim bölge okullarına bağlı pansiyonlar ve yatılı ilköğretim bölge okullarına ilişkin düzenlemelerde kız çocuklarına öncelik tanınması, bu kurumlara erişiminde kız çocuklarına öncelik tanınması (pozitif ayrımcılık yapılması)		X	
9. Okullarda işe alınan öğretici olmayan personelin istihdamında kadın ve erkek çalışan sayısı arasında denge gözetilmesi	X		

Politika ve Mevzuat Analizi Hareket Alanının 3 Boyutu:

- 1) Eğitim Politikaları ve Mevzuat Metinleri**
- 2) Eğitim-Öğretimin Bileşenleri - Okul Standartları**
- 3) Değerlendirme Ölçütleri ve Bunlara İlişkin Sorular.**

Soruları politikalar ve mevzuat metinlerine sistematik olarak uygulayarak, bunların TCE açısından güçlü ve zayıf yanlarını ortaya çıkarmaya çalışıyoruz.

Teşekkürler!

